הָאֻמָּת. הָיָה לוֹ מָמוֹן (ו) שֶׁיִּרָשׁוּ, אִם * אֵין לוֹ אַחִים מִבָּרֵךְ (ט) גַּם כֵּן שֶׁהֶחֱיָנוּ, * וְאִם יֵשׁ לוֹ אַחִים, (י) בִּמְקוֹם שֶׁהֶחֱיָנוּ מְבָרֵךְ (כ) הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. הַגָּה: שֶׁאֵין מְבָרְכִין הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ שֻׁתָּפוּת בְּאוֹתָהּ טוֹבָה (טור): ג (יא) * [ד]בָּנָה (ט) [ט] (יב) בַּיִת חָדָשׁ אוֹ קָנָה (י) [י] (יג) כֵּלִים חֲדָשִׁים, אֲפִלּוּ (יד) הָיָה לוֹ כַּיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ תְּחִלָּה, אוֹ קָנָה וְחָזַר וְקָנָה, מְבָרֵךְ עַל כָּל פַּעַם (טו) שֶׁהֶחֱיָנוּ. וְלָאו דַּוְקָא חֲדָשִׁים, דְּהוּא הַדִּין (יפ) לִישָׁנִים אִם הֵם חֲדָשִׁים לוֹ שֶׁלֹּא הָיוּ אֵלּוּ שֶׁלּוֹ מֵעוֹלָם, [ה]וְלֹא אָמְרוּ חֲדָשִׁים אֶלָּא (טז) לְאַפּוֹקֵי

ד שם וּכְרַבִּי יוֹחָנָן וּכְלִישָׁנָא קַמָּא (ס.). ה הַרַשְׁבָּ"א (נט: ד"ה בגה) שָׁם הָרַאֲבַ"ד.

בְּאֵר הַיטֵב

בָּרוּךְ דַּיַּן הָאֱמֶת בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת, וְעַל כָּל פָּנִים בְּאָבְיו אוֹ קְרוֹבוֹ אוֹ אָדָם חָשׁוּב מִכָּל שֶׁכֵּן בְּמִיתַת תַּלְמִיד חָכָם חַיָּב לְבָרֵךְ וְזוֹקֵא בְּשֵׁם וּמַלְכוּת. בַּ"ח (ס"ב) וְט"ז (סק"ו): (ו) שֶׁיִּרָשׁוּ. מִכָּאן רָצָה לְהוֹכִיחַ בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב' סִימָן קס"ב דְּאִם הָיָה יוֹדֵעַ מִתְּחִלָּה שֶׁהָיוּ לוֹ נְכָסִים אֵינוֹ מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, עַיֵּן שָׁם, וְאֵינוֹ מֻכְרָח: (ט) הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. וְעַל מָה שֶׁנִּתְבַּשֵּׁר רִאשׁוֹן מְבָרֵךְ רִאשׁוֹן, אִם אָמְרוּ לוֹ מֵת אָבִיו וְהִנִּיחַ מָעוֹת, יֹאמַר דַּיַּן הָאֱמֶת וְאַחַר כָּךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, וְכֵן לְהִפּוּךְ. וְאִם מֵשַׁנֵּי בְּנֵי אָדָם בְּאֶחָד, יְקַדֵּים הַטּוֹב, דְּאִדְּרַבּוּמֵי פָּרֵשְׁנוּהָ לֹא מִקַּדְּמִינַן. הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן ר"ח: ג (ט) בַּיִת חָדָשׁ. קָנָה שְׁבָנוֹ אוֹ קָנוֹ בַּיִת הַכְּנֶסֶת אוֹ נִסְפַּר לוֹ וְחָזְרוּ וּבָנָאוּהוּ, יַעֲמֹד שְׁלִיחַ צִבּוּר וִיבָרֵךְ בְּקוֹל רָם הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב' סִימָן קע"ט: (י) כֵּלִים חֲדָשִׁים. וְאֵין לְהַקֵּל בִּבְרָכָה זוֹ, וְזוֹקֵא כְּלֵי תַּשְׁמִישׁ, אֲבָל עַל סְפָרִים חֲדָשִׁים אֵינוֹ מְבָרֵךְ. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ה). אֲבָל בְּבִרְכַּת רמ"מ (סדר ברכות, ברכת הנשמים) כָּתַב לְבָרֵךְ עַל סְפָרִים, וְהַיְד אַהֲרֹן (הנה"ט) פָּסַק דְּאֵין לְבָרֵךְ עַל סְפָרִים עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּסוֹף תְּשׁוּבַת מַהֲרַ"י בֵּי רַב (סי' סב) שֶׁהַקּוֹנֶה סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁיְּבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְהַסַּכְּימוּ עִמּוֹ כַּמָּה גְּדוֹלִים, עַיֵּן שָׁם. וּבְסֵפֶר נַאֲמָן שְׁמוּאֵל סִימָן ד' כָּתַב שֶׁלְּצֹאת יְדֵי סָפֵק יְבָרֵךְ עַל (ס"ת) [פְּרִי חָדָשׁ] בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה שֶׁקּוֹרֵא בַּסֵּפֶר תּוֹרָה, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן כ"ב (סק"א) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם: (יפ) לִישָׁנִים. מַחֲלִיף כֵּלִים, שְׁנֵיהֶם יְבָרֵכוּ. הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן ר"ז:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ט] בַּיִת חָדָשׁ. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב, וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"א) שֶׁפִּרְבְּרֵי הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת נִרְאֶה דְּהִרְבַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ לֹא יְבָרֵךְ. וּכְשֶׁבָּנוּ בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּקְהִלַּת קֹדֶשׁ אֶשְׁטֶטְרֵדִם דֶּרֶשׁ הָרַב לְחַנּוֹכוֹ וְהוֹרָה שֶׁהֶחֱזִין יְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ וְרַב אַחֵר חֵלֶק עָלָיו וְהוֹרָה שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ, וְכֵן דַּעְתִּי, וְכֵן כָּתַב בְּשׁוּ"ת בֵּית יְהוּדָה (יו"ד סי' כב) בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁקָּנוּ שֶׁהַקּוֹהָל שֹׁלֵא יְבָרְכוּ שֶׁהֶחֱיָנוּ: [י] כֵּלִים. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב, וּמַה שֶּׁכָּתַב אִם לְבָרֵךְ עַל סְפָרִים, הֶרְדְּפ"ז חֵלֶק ג' (סי' תתנה) כָּתַב לְבָרֵךְ, וְכֵן כָּתַב מוֹר וּקְצִיעָה, אַךְ לֹא נֶהֱגוּ כֵּן. וְאִם נִמְצָא סֵפֶר בִּכְתִיבָה בְּחִבּוּרִי תּוֹרָה וְכָל שֶׁכֵּן בְּהִדְּפָסָה, כָּתַב מוֹר וּקְצִיעָה שֶׁיְּבָרֵךְ, וּמַחֲזִיק בְּרָכָה (ס"ק ד"ה) כָּתַב שֶׁיְּבָרֵךְ בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת, שֶׁחַיָּב לְהוֹדוֹת לַהּ' עַל שֶׁזִּכָּהוּ לָכָךְ, וּבְעַל גִּדּוּלֵי תְּרוּמָה בְּגַמָּר הַדַּפֶּסֶת הַסֵּפֶר דֶּרֶשׁ בְּרָכוֹת לְשַׁבַּח ה' שֶׁזִּכָּה לָכָךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסִפּוּרוֹ בְּיָנָה לְצִפּוֹרִים (עת לדרוש דרוש לג), עַיֵּן שָׁם. וְכֵן אִם עָלָה לְגְרֵלָה שֶׁנִּתְנַבָּה פָּרָשׁ אוֹ רַב וְיוֹצֵא יֵשׁ גַּם כֵּן לְבָרֵךְ בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת, כִּי בְּזֶה אֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

נָכוֹן, וְעַל כָּל פָּנִים עַל תַּלְמִיד חָכָם שֶׁצָּרִיךְ בְּוַדַּאי לְהִתְאוֹנֵן וּלְהִתְמַרְמֵר עַל זֶה, וְכֵן עַל קְרוֹבָיו שֶׁחַיָּב לְהִתְאַבֵּל עֲלֵיהֶם, וַדַּאי יְזַכִּיר הַבְּרָכָה בְּשֵׁם וּמַלְכוּת: (ט) גַּם כֵּן שֶׁהֶחֱיָנוּ. הַיְנוּ מִתְּחִלָּה דַּיַּן הָאֱמֶת כַּנַּ"ל בְּאוֹת ו', וְאַחַר כָּךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הַנְּכָסִים שֶׁנִּשְׁאֲרוּ לוֹ מֵאָבִיו [רַמְבַּ"ם (פ"י ה"ז)]. וְאַף דְּיוֹתֵר מִתְּרֵצָה שֶׁלֹּא יָמוּת אָבִיו וְלֹא יִירָשֶׁנּוּ, מִכָּל מָקוֹם יָכוֹל לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, דְּאַיִן בְּרָכָה זוֹ תְּלוּיָה בְּשִׂמְחָה אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁמַּגִּיעַ לוֹ תּוֹעֶלֶת מִמֶּנּוּ, וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּתְעָרֵב עִמָּהּ צַעַר וַאֲנָחָה [תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א (ח"א) סִימָן רמ"ה]: (י) בִּמְקוֹם שֶׁהֶחֱיָנוּ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁשּׁוּב לֹא יְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה טוֹבָה גַּם לְאָחָיו וְיוּכַל לְבָרֵךְ בְּרִבַּת טוֹב וְהַמֵּטִיב. אָמְרוּ לוֹ שֶׁמֵּתָה אִשְׁתּוֹ (י) וְהִנִּיחָה מָמוֹן, מְבָרֵךְ דַּיַּן הָאֱמֶת עַל מִיתָתָהּ וְשֶׁהֶחֱיָנוּ עַל יְרוּשָׁתָהּ: ג (יא) בָּנָה וְכוּ'. וְהוּא הַדִּין אִם קָנָה בַּיִת. וְדַוְקָא כְּשֶׁבָּנָה אוֹ קָנָה לְצַעֲמוֹ, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ שֻׁתָּפוּת בְּגַוָּהּ, כָּל אֶחָד מַהַשֻּׁתָּפִים מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב [גְּמָרָא (נט:)]. וְעַל כֵּן קָהָל שֶׁבָּנוּ אוֹ קָנוּ בַּיִת הַכְּנֶסֶת, יַעֲמֹד שְׁלִיחַ צִבּוּר וִיבָרֵךְ בְּקוֹל רָם הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב לְהוֹצִיא אֶת כֻּלָּם: (יב) בַּיִת חָדָשׁ. הוּא הַדִּין אִם (יב) נִשְׂרַף וְחָזַר וּבָנָאוֹ, אֲבָל אִם הִתְרוּ וְחָזַר וּבָנָאוֹ (יג) יֵשׁ דֵּעוֹת בְּאַחֲרוֹנִים בָּזֶה, וְיִסְפְּקוּ לְהָקֵל. וְאִם הוֹסִיף בּוֹ (יד) אֵיזֶה שׁוּרָה בְּגֹבַהּ, לְכֵלִי עַלְמָא יֵשׁ לְבָרֵךְ: (יג) כֵּלִים חֲדָשִׁים. בֵּין מַלְבּוּשִׁים (טו) [א]וּבֵין כְּלֵי תַּשְׁמִישׁ וּשְׁתֵיָה וַאֲכִילָה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה אִם הֵם דְּבָרִים שֶׁלֹּא הָאָדָם שָׂמֵחַ בָּהֶם, (טז) עָנִי בָּרְאוּי לוֹ וְעָשִׁיר בָּרְאוּי לוֹ, וְעַיֵּן בְּסָעִיף ו', אֲבָל אִם הוּא (יז) עָשִׁיר גָּדוֹל שֶׁאֲפִלּוּ כֵּלִים יְקָרִים וַחֲשׁוּבִים אֵין נֶחְשָׁבִים לוֹ וְאֵין שָׂמֵחַ בָּהֶן, לֹא יְבָרֵךְ. [ב]וּבְקָנְיַת סְפָרִים יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים אִם יְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, מְשׁוּם דְּמִצְוֹוֹת לָאו לַהֲנוֹת נִתְּנוּ, וּבְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל סב ס"ה) דְּאִם הָיָה מְהַדֵּר אַחַר זֶה הַסֵּפֶר וְשָׂמַח בִּקְנִיָּתוֹ דִּמְבָרֵךְ, שֶׁהֲרֵי בְּרָכָה זוֹ נִתְקָנָה עַל הַשִּׂמְחָה וּכְדִלְקַמְּיהּ בְּסָעִיף ד', וְכֵן כָּתַב בְּמֹר וּקְצִיעָה, וְעַל כֵּן אֵין לִמְחוֹת בְּיַד הַמְבָרֵךְ: (יד) הָיָה לוֹ וְכוּ'. מִירוּשַׁלְמִי, (יפ) דְּמִכָּל מָקוֹם כְּלִי זֶה חָדָשׁ הוּא לְעִנְיַן קְנִיָּה, וְכָתַב עוֹד דַּאֲפִלּוּ קָנָה וְחָזַר וְקָנָה (יפ) דְּזֶה אַף לְעִנְיַן קְנִיָּה לָאו חָדָשׁ הוּא שֶׁהֲרֵי יֵשׁ לוֹ כֵּלִים כָּאֵלּוּ קְנוּיוֹת מִכְּבָר, אֲפִלּוּ הָכִי כְּלִי זוֹ חֲדָשָׁה הִיא אֶצְלוֹ: (טו) שֶׁהֶחֱיָנוּ. וְיֵזַהֵר לְבָרֵךְ תֵּכֶף קֹדֶם שִׁיִּתְרַגֵּל וְיִסְתַּלֵּק הַשִּׂמְחָה מִמֶּנּוּ: (טז) לְאַפּוֹקֵי אִם מְכָרָן וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) מֹר וּקְצִיעָה. וְעַיֵּן בְּבְאֵר הַיטֵב סָעִיף קָטָן ז' בְּשֵׁם הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (ח"ב סי' קסב), וְהוּא מִלְּתָא חֲדַתֵּי וּלְמֶעְבַּד צְרִיךְ עִיּוּן, גַּם צָרִיךְ לְעַיֵּן בִּקְנִיַּת הַסֵּפֶר אִיךְ דַּעְתּוֹ לְעִנְיַן בְּרִכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ: ג (יא) בָּנָה. בְּאֵר הַיטֵב (סק"ט) בְּשֵׁם הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (ח"ב סי' קנט), וּתְשׁוּבַת חֵתָם סוֹפֵר (ח"א) סִימָן קנ"ו. וְדִבְרֵי שַׁעַר הַזְּקֵנִים (ח"ב בית מלוא סי' יט) שֶׁהוּבְּא בְּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה לֹא נִהִירָא: (יב) פִּתְחֵי תְּשׁוּבָה בְּשֵׁם קִבֵּץ עַל הַרַמְבַּ"ם פֶּרֶק י' מֵהֲלָכוֹת בְּרָכוֹת (ה"א): (יג) עַיֵּן בְּבְאֵר הַיטֵב (שם) בְּשֵׁם הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (שם) וּבְפִתְחֵי תְּשׁוּבָה בְּשֵׁם שִׁמְלַת בְּנִימִין (ארח"ח דף נב.) וְכֵן פָּסַק בְּמֹר

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בְּסֵדֶר בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (פ"ב ה"ה) כָּתַב: עַל שְׁאָר כְּלֵי תַּשְׁמִישֵׁי אָדָם, אֲפִילוּ כְּלֵי כֶּסֶף וּכְלֵי זָהָב, אֵין נוֹהֲגִין לְבָרֵךְ לֹא בְּקְנִיָּתָם וְלֹא בְּתַשְׁמִישָׁם, וְכֵן עִיקַּר [וּבְלֹח בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (פ"א סי"ז, ס"כ) כָּתַב לְבָרֵךְ עַל כְּלֵי תַּשְׁמִישׁ חֲשׁוּבִים, וְאִם אֵינָם חֲשׁוּבִים כָּל כָּךְ לֹא יְבָרֵךְ וְאִם הוּא עָנִי וְשָׂמֵחַ בָּהֶם יְבָרֵךְ]. **ב]** וּבְסֵדֶר בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (שם) כָּתַב שֶׁאֵין נוֹהֲגִין כָּל כָּךְ לְבָרֵךְ עַל סְפָרִים כְּלָל לֹא בְּקְנִיָּתָם וְלֹא בְּתַשְׁמִישָׁם, וְכֵן עִיקַּר [בְּלֹח בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (פ"א הכ"א) כָּתַב לְבָרֵךְ עַל סְפָרִים חֲדָשִׁים שֶׁלָּבוֹ שֶׁל אָדָם שָׂמַח בְּקְנִיָּתָן, וְלֹא אָמְרוּ מְצוֹת לְאוֹ לִהְנוֹת נִתְּנוּ אֶלָּא חֲדָשִׁים חֲשׁוּבִים שֶׁלָּבוֹ שֶׁל אָדָם שָׂמַח בְּקְנִיָּתָן, וְלֹא אָמְרוּ מְצוֹת לְאוֹ לִהְנוֹת נִתְּנוּ אֶלָּא חֲדָשִׁים חֲשׁוּבִים שֶׁלָּבוֹ שֶׁל אָדָם שָׂמַח בְּקְנִיָּתָן, אֲפִילוּ כְּלֵי כֶּסֶף וְזָהָב אֵין נוֹהֲגִין לְבָרֵךְ לֹא בְּקְנִיָּתָם וְלֹא בְּתַשְׁמִישָׁם. וּבְלוֹח בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (שם) כָּתַב לְבָרֵךְ עַל סְפָרִים חֲדָשִׁים שֶׁלָּבוֹ שֶׁל אָדָם שָׂמַח בְּקְנִיָּתָן, וְלֹא אָמְרוּ מְצוֹת לְאוֹ לִהְנוֹת נִתְּנוּ אֶלָּא חֲדָשִׁים חֲשׁוּבִים שֶׁלָּבוֹ שֶׁל אָדָם שָׂמַח בְּקְנִיָּתָן, אֲפִילוּ כְּלֵי כֶּסֶף וְזָהָב אֵין נוֹהֲגִין לְבָרֵךְ לֹא בְּקְנִיָּתָם וְלֹא בְּתַשְׁמִישָׁם. **ג]** וּבְלוֹח בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (פ"א הכ"ז) כָּתַב: אֲפִילוּ יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה כְּשֵׁשׁ לוֹ שָׁלוֹ. וּבְלוֹח בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (שם) כָּתַב שֶׁאֵין נוֹהֲגִים כֵּן כְּלָל לְבָרֵךְ עַל בִּנְיַן בָּתִּים וְאִשָּׁה וּבָנִים, וְאֵין לְשַׁנּוֹת מִמִּנְהַג הָעוֹלָם בְּזֶה, וְכֵן הוּא לְעִנְיַן בִּנְיַן בָּתִּים וְאִשָּׁה וּבָנִים מִבְּרָךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, לְפִי שֶׁעִיקַּר הַנָּאָה לְבַעַל הַבַּיִת שֶׁעֲשָׂה לוֹ דָּבָר הַמְתָקְיֵים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

אִם מְכָרָן וְחָזַר וּקְנָאָן: ד (יז) [1]**בְּשָׁעַת** (יח) **הַקְּנָיָן יֵשׁ לוֹ לְבָרֵךְ, אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, שֶׁאֵין הַבְּרָכָה אֶלָּא עַל יְדֵי שִׁמְחַת הַלֵּב שֶׁהוּא שָׂמֵחַ בְּקִנְיָנָן, וּכְשֶׁיִּלְבְּשֵׁם** א)[2]**מְבָרֵךְ** (יג [יג] יח) **מַלְבִּישׁ עַרֻמִּים: ה** * ג)[3]**קָנָה כֵּלִים שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶם** (יט) **הוּא** (יז) **וּבָנָיו בֵּיתוֹ, מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. ט אִם נָתְנוּ לוֹ (כ) בְּמַתָּנָה, * מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, * שֶׁהִיא טוֹבָה** (כא) **לוֹ** (טו) **וְלִגְוֹתָן: ו** י**עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב כָּל כָּךְ, (כב) כְּגוֹן חָלוּק אוֹ מִנְעָלִים וַאֲנַפְלָאוֹת** (פְּרוּשׁ, מִנְעָלִים קְטַנִּים שֶׁחוֹפִין רֹב הָרֶגֶל), **אֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם,**

1 רא"ש (פ"ט סי' טז) וְתַרְשָׁבָ"א (נט: ד"ה בגוד) מִירוּשָׁלְמִי (פ"ט ה"ג).
2 ירוּשָׁלְמִי שָׁם וּכְתַבְהוּ הַתּוֹסָפוֹת (נט: ד"ה ורי יוחנן) וְהָרא"ש (שם).
3 טוּר בְּשֵׁם סְמ"ק (מצוה קנא, ברכות בקשות הראשון). ט שָׁם בְּשֵׁם הַיְרוּשָׁלְמִי (שם). י שָׁם בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (שם).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

חִיּוּב רַמַ"י עֲלֵיהּ לְהַכִּיר חַסְדֵּי ה' וְלִבָּרְכוֹ בְּשָׁמוֹ, וּבְמוֹר וּקְצִיעָה הָאֲרִיךְ הַרְבֵּה עַיֵּן שָׁם. עַד כָּאן דִּבְרֵי מְחַזִּיק בְּרָכָה. וְעַיֵּן שָׁם בְּשֵׁם מוֹר וּקְצִיעָה שֶׁאִם לָקַח אִשָּׁה וְהִכְנִיסָהּ לוֹ נִכְסֵי מְלוֹג יֵשׁ לְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, עַיֵּן שָׁם: **ד** [יג] **מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ז) דְּמֵה שֶׁכָּתוּב לְקַמָּן סָעִיף קָטָן ט' בְּעִנְיַן הַלְבָּשַׁת נְעָרִים, מְבֹאָר שֶׁיִּקְדִּים מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים לְשַׁהֲחֵיָנוּ, וְכֵן מִסְתַּבֵּר:

מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. בַּ"ח (ס"ק). וְנִרְאֶה לִי דְּרוּצָה לוֹמַר לִבָנָיו, אֲבָל לַעֲבָדוֹ וּלְשִׁפְחָתוֹ הֲרֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ מְכָרָן לָהֶם, דְּשָׁכִיר הוּא בָּא בִּשְׁכָרוֹ. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ז): **(טו) וְלִגְוֹתָן.** בְּתְשׁוּבַת פֶּרַח שׁוֹשָׁן כְּלָל א' סִימָן י"ב כָּתַב דְּהַתּוֹסָפוֹת (נט: ד"ה ורי יוחנן) וְהָרַמְכַּ"ם (פ"י מהל' ב"ד ה"ג) לֹא סְבִירָא לְהוּ כְּהִירוּשָׁלְמִי (פ"ט ה"ג) הַזֶּה, וּבְתַרְאֵי אִלּוּ הָיָה רוֹאֶה הַבַּיִת יוֹסֵף כָּל הָנֵי רַבְוָתָא לֹא הָיָה פּוֹסֵק כְּהִירוּשָׁלְמִי, וּמִשּׁוּם הָכִי הָעֲלָה שָׁם בְּמִקּוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִים שְׁעוֹשִׂים הַלְבָּשָׁה לִנְעָרִים יְתוֹמִים שֶׁמְּבָרְכִין הַיְתוֹמִים מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים וְשַׁהֲחֵיָנוּ, וְלֹא הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב בְּשֵׁרִי תְּשׁוּבָה נְטָעָם הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ח). וּמֵהָרַ"ש אֶלְגְּזִי פָּסַק דְּהַיְתוֹמִים יְבָרְכוּ מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים וְשַׁהֲחֵיָנוּ וְהַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, עַיֵּן שָׁם בְּתִשׁוּבָה שְׁנִדְפְּסָה בְּסוֹף סֵפֶר שִׁמְעָה שְׁלֹמֶה. וּלְכַלֵּי עָלְמָא לֹא יְבָרֵךְ הַטּוֹב רַק הַמְקַבֵּל וְלֹא הַנּוֹתֵן. שָׁם בְּפֶרַח שׁוֹשָׁן. וְעַיֵּן מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) וְט"ז (סק"ד) וּבְסֵפֶר בְּנֵי חֵיָא (הגב"י ס"א) וּבְיָד אַהֲרֹן (הגב"י):

בְּאֵר הַיֵּטֵב

ד (יז) **הַקְּנָיָן.** דְּהַיְנוּ מִשָּׁעָה שֶׁקָּנָה הַבֶּגֶד, אַף עַל פִּי שֶׁצָּרִיךְ לִתֵּן אוֹתוֹ לְחַיָּט לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ מַלְבּוּשׁ. ט"ז (סק"ג). וּמִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ז) כָּתַב דַּוְקָא כְּשֶׁקָּנָה כְּלִי כְּמוֹ שֶׁהִיא, אֲבָל אִם קָנָה וְנָתַן לְאָמֵן לַעֲשׂוֹת כְּלִי אֵינוֹ מְבָרֵךְ אֶלָּא כְּשֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, עַיֵּן שָׁם: (יג) **מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים.** וְהִקּוֹנֶה כּוֹתֵב יְבָרֵךְ עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל, וּבְאַבְנֵט אוֹעֵר יִשְׂרָאֵל. הִלְכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן ה'. וְהַמְנַ"ח כָּתַב שָׁם בְּלֹא שָׁם וּמַלְכוּת: **ה** (יז) **וּבָנָיו בֵּיתוֹ.** אֲבָל אִם קָנָה כֵּלִים לוֹ וְכֵלִים לִבְנֵי בֵּיתוֹ, מְבָרֵךְ עַל שֶׁלּוֹ שֶׁהֶחֱיָנוּ וְעַל שֶׁל בְּנֵי בֵּיתוֹ בְּבָרֵךְ הַשָּׁחַר [אַחֲרוֹנִים]: (יח) **מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים.** הַיְנוּ קֹדֶם שֶׁהֶחֱיָנוּ. אָכֵן אִם לוֹבֵשׁ הַבֶּגֶד שַׁחֲרִית יָכוֹל לְצֵאת בִּבְרָכַת מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים שְׁמְבָרֵךְ בְּבִרְכַּת הַשַּׁחַר [אַחֲרוֹנִים]: **ה** (יט) **הוּא וּבָנָיו בֵּיתוֹ.** אֲבָל אִם קָנָה כֵּלִים לוֹ וְכֵלִים לִבְנֵי בֵּיתוֹ, מְבָרֵךְ עַל שֶׁלּוֹ שֶׁהֶחֱיָנוּ (כא) וְעַל שֶׁל בְּנֵי בֵּיתוֹ מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, דְּטוֹב הוּא לְדִידֵיהּ שֶׁזָּכָה שֶׁיִּהְיוּ בְּנֵי בֵּיתוֹ מִלְבָּשִׁים בְּמַלְבּוּשֵׁי כְּבוֹד, וְהַמֵּטִיב לְאַחֲרִינֵי הֵם בְּנֵי בֵּיתוֹ שֶׁנָּהֱנִין בְּטוֹבָה זוֹ. (כג) וְדַוְקָא אִם קָנָה בִּשְׁבִיל אִשְׁתּוֹ וְזַרְעוֹ, אֲבָל אִם קָנָה בִּשְׁבִיל עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ לֹא מִקְרֵי טוֹב לְדִידֵיהּ, דְּהָוֵי כְּאִלּוּ מָכַר לָהֶם בִּשְׁכָרָן שֶׁמַּגִּיעַ לָהֶם, (כד) אִם לֹא שֶׁגַּם הוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַכֵּלִים הָאֵלּוּ: (כ) **בְּמַתָּנָה.** הַיְנוּ דַּוְקָא כֵּלִים אוֹ בְּגָדִים שֶׁהַמְקַבֵּל שָׁמַח בָּזֶה, (כה) אֲבָל לֹא מָעוֹת שֶׁעַל יְדֵי זֶה מִתְבַּיֵּשׁ יוֹתֵר וְלֹא יוּכַל עַל זֶה לְבָרֵךְ: **(כא) לוֹ וְלִגְוֹתָן.** שֶׁאִם הַמְקַבֵּל עָנִי, הוּא טוֹבָה לִגְוֹתָן שֶׁזְּכוּתוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה, וְאִם הַמְקַבֵּל עָשִׁיר, שָׁמַח הַגּוֹתֵן שֶׁמְּקַבֵּל מִמֶּנּוּ וְהָוֵי טוֹבָה גַּם לִגְוֹתָן [הָרא"ש (פ"ט סי' טז) בְּבָאוּר דִּבְרֵי הִירוּשָׁלְמִי (פ"ט ה"ג)]. וְהִנֵּה יֵשׁ (כו) מַאַחֲרוֹנִים שֶׁחוֹלְקִים עַל פְּסָק זֶה וּסְבִירָא לְהוּ דְּלִפְלִפוּ מִסְתַּבְּרָא גְּמָרָא דִּידָן (נט:) לֹא נִתְקְנָה בְּרָכָה זוֹ כִּי אִם בִּדְאִית לְהוּ לְאַחֲרִינֵי גַּם כֵּן טוֹבָה גְּשָׁמִיִּית, וּלְפִי זֶה כְּשֶׁנּוֹתֵן לוֹ כֵּלִים כְּמַתָּנָה צָרִיךְ הַמְקַבֵּל לְבָרֵךְ בִּרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ וְלֹא בִּרְכַּת הַטּוֹב, (כו) וְיֵשׁ דַּעֲקָטֵי לְדִינָא כְּפְסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְיבָרֵךְ בִּרְכַּת הַטּוֹב וְלֹא שֶׁהֶחֱיָנוּ. וּלְמַעֲשֶׂה נִרְאֶה דְּטוֹב יוֹתֵר לִנְהֹג בָּזֶה לְבָרֵךְ בִּרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ וְלֹא בִּרְכַּת הַטּוֹב כַּאֲשֶׁר בֵּרַרְנוּ בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה שהיא). (כז) וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין שֶׁעוֹשִׂין הַלְבָּשָׁה לִנְעָרִים יְתוֹמִים, כָּל אֶחָד מֵהַיְתוֹמִים יְבָרֵךְ מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים וּבִרְכַּת הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, דְּהָא אִיכָּא בָּזֶה טוֹבָה עוֹד לְכַמָּה נְעָרִים, (כט) וּבִרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ לֹא יְבָרְכוּ דְּבִמְקוֹם שְׁמְבָרְכִין בִּרְכַּת הַטּוֹב סְבִירָא לְהוּ לְרֹב הַפּוֹסְקִים דְּאֵין מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ: **ו** (כב) **כְּגוֹן חָלוּק וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין שְׁאָר כֵּלִים שֶׁאֵין חֲשׁוּבִים וְאֵין דֶּרֶךְ לִשְׁמֹחַ בָּהֶם:

בְּאֵר הַגּוֹלָה

ה * **קָנָה כֵּלִים שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין וְכוּ' מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. פְּשׁוּט דְּגַם בָּזֶה דִּינָא הוּא דַּאֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ מִכְּבָר כֵּלִים כֵּיוָצֵא בָּזֶה אֲפִלּוּ הָכִי מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, וְכֵן לְעִנְיַן בְּסָעִיף ג':**

* **מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. הַמְקַבֵּל מַתָּנָה, אֲבָל הַנּוֹתֵן לְכַלֵּי עָלְמָא לֹא יְבָרֵךְ [אַחֲרוֹנִים]:**

* **שֶׁהִיא טוֹבָה לוֹ וְלִגְוֹתָן.** עַיֵּן מִשְׁנֶה בְּרוּרָה (ס"ק כא) בְּטַעַם הַדָּבָר. וְעַיֵּן בְּמִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) שֶׁהִקְשָׁה עַל דִּבְרֵי הִרא"ש, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) וּבְבָאוּר הַגְּרַ"א שֶׁיְּשְׁבוּ קַשְׁיָתוֹ, וּמִפְּנֵי זֶה בָּרְכוּ הַחַיִּים (דיני ברכת שהחיינו ס"י) וּבְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל סב ס"ד) הָעְתִּיקוּ לְדִינָא כְּפְסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. אָמְנָם בְּתִשׁוּבַת פֶּרַח שׁוֹשָׁן (אר"ח כלל א סי' יב) [וְהַמּוֹבָא בְּבָאוּר הַגְּרַ"א מִדַּעְתָּם לְדִינָא] וּבְבָאוּר הַגְּרַ"א דְּגָמְרָא שֶׁלָּנוּ אֵינוֹ סוֹבֵר כִּירוּשָׁלְמִי בָּזֶה [עַיֵּן שָׁם בְּבָאוּר הַגְּרַ"א], וּבָאֱמֶת מִכַּמָּה רִאשׁוֹנִים מֻשְׁמָע דְּסְבִירָא לְהוּ שֶׁתַּלְמוּדָא דִּידָן חוֹלֵק עַל הַיְרוּשָׁלְמִי, הֵיְנוּ בְּתוֹסְפוֹת (נט: ד"ה ורי יוחנן) וּבְרַשְׁבָּ"א (שם ד"ה בגוד), וְכָתַב שָׁם הָרַשְׁבָּ"א שֶׁכֵּן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הָרַאֲבַ"ד עַיֵּן שָׁם, וְנִמְצָא שָׁיֵשׁ לָנוּ שִׁלְשָׁה רִאשׁוֹנִים דְּפְלִיגֵי עַל הִרא"ש, מִלְּבַד מַה שֶּׁלֹּא הוּבָא דִּבְרֵי הַיְרוּשָׁלְמִי אֲפִלּוּ בְּרֵי"ף, וּבְרַמְבַּ"ם מֻשְׁמָע גַּם כֵּן דִּסְבִירָא לֵיהּ הָכִי. וְהִנֵּה לְדִינָא הַכְרָעָנוּ לְמַעֲשֶׂה דְּלֹא יְבָרֵךְ הַטּוֹב וּמֵטִיב מַחֲמַת אֲפִלּוּ הַפּוֹסְקִים דְּסְבִירָא לְהוּ דְּהִירוּשָׁלְמִי חוֹלֵק בָּזֶה עִם הַבַּבְלִי, וּבְוַדַּאי אֵנוּ נָקְטִינַן כְּהַבַּבְלִי, וְעַל כֵּן יְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ לְבַד. וְעוֹד נִרְאֶה לִי יוֹתֵר דְּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַפּוֹסְקִים דְּיוֹכֵל לְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, אֲפִלּוּ הָכִי אִי בָּרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ לֹא הָוֵי לְבַשָּׁלָה, דִּבְרָכַת שֶׁהֶחֱיָנוּ הַנִּזְכָּה עַל שִׂמְחָה שֶׁל עַצְמוֹ [שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַאֲיָה דָּבָר שִׂמְחָה טוֹבָה שֶׁנּוֹגֵעַ לוֹ כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן רכ"ב (ס"א), וַאֲפִלּוּ אַקְרָא חַדְתָּא נַמִּי הֶרְשָׁהוּ לְבָרֵךְ (עַיְרוּבִין מ' עַמּוּד ב')], וּבִרְכַּת הַטּוֹב דַּוְקָא אִם הַשִּׂמְחָה הִיא בְּיוֹתֵר שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה גַּם טוֹבָה לַאֲחֵרִים, וְהִנֵּה בִּכְלָל מְאתַיִם מָנֶה, וּכְלָאו הָכִי הָלֹא יֵשׁ אֵיזֶה פּוֹסְקִים דְּסְבִירָא לְהוּ דְּהֵיכָא שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַטּוֹב צָרִיךְ גַּם לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, וּתְהִי דַּאֲנַן לֹא סְבִירָא לָן לְכַתְּחִלָּה לְהוֹרוֹת כֵּן, מִכָּל מָקוֹם לְבַשָּׁלָה לֹא מִיקָרֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַטּוֹב אִם נִנְקֹט כְּדַעַת הַבַּבְלִי הִיא לְבַשָּׁלָה, וּמִפְּנֵי זֶה הִכְרַעְתִּי בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה שֶׁיְּבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ וְלֹא בִּרְכַּת הַטּוֹב:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כ) אִם הֵם חֲדָשִׁים שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם עֲדַיִן, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁכְּבָר דֵּשׁ בָּהֶן לַיִת בָּהֶן שִׂמְחָה: **ד** (יז) **בְּשָׁעַת הַקְּנָיָן וְכוּ'.** וְדַוְקָא אִם קָנָה בְּגָד שֶׁרְאוּי לְלוֹבְשׁוֹ תֵּכֶף, (כה) אֲבָל אִם קָנָה שׁוּם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְלוֹבְשׁוֹ אוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא רַק שֶׁצָּרִיךְ לִתֵּן לָאָמֵן לְתַקֵּן, לֹא יְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַד שָׁעָה שֶׁיִּלְבַּשׁ הַבֶּגֶד אוֹ יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַכְּלִי: (יח) **מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים.** הַיְנוּ קֹדֶם שֶׁהֶחֱיָנוּ. אָכֵן אִם לוֹבֵשׁ הַבֶּגֶד שַׁחֲרִית יָכוֹל לְצֵאת בִּבְרָכַת מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים שְׁמְבָרֵךְ בְּבִרְכַּת הַשַּׁחַר [אַחֲרוֹנִים]: **ה** (יט) **הוּא וּבָנָיו בֵּיתוֹ.** אֲבָל אִם קָנָה כֵּלִים לוֹ וְכֵלִים לִבְנֵי בֵּיתוֹ, מְבָרֵךְ עַל שֶׁלּוֹ שֶׁהֶחֱיָנוּ (כא) וְעַל שֶׁל בְּנֵי בֵּיתוֹ מְבָרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, דְּטוֹב הוּא לְדִידֵיהּ שֶׁזָּכָה שֶׁיִּהְיוּ בְּנֵי בֵּיתוֹ מִלְבָּשִׁים בְּמַלְבּוּשֵׁי כְּבוֹד, וְהַמֵּטִיב לְאַחֲרִינֵי הֵם בְּנֵי בֵּיתוֹ שֶׁנָּהֱנִין בְּטוֹבָה זוֹ. (כג) וְדַוְקָא אִם קָנָה בִּשְׁבִיל אִשְׁתּוֹ וְזַרְעוֹ, אֲבָל אִם קָנָה בִּשְׁבִיל עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ לֹא מִקְרֵי טוֹב לְדִידֵיהּ, דְּהָוֵי כְּאִלּוּ מָכַר לָהֶם בִּשְׁכָרָן שֶׁמַּגִּיעַ לָהֶם, (כד) אִם לֹא שֶׁגַּם הוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַכֵּלִים הָאֵלּוּ: (כ) **בְּמַתָּנָה.** הַיְנוּ דַּוְקָא כֵּלִים אוֹ בְּגָדִים שֶׁהַמְקַבֵּל שָׁמַח בָּזֶה, (כה) אֲבָל לֹא מָעוֹת שֶׁעַל יְדֵי זֶה מִתְבַּיֵּשׁ יוֹתֵר וְלֹא יוּכַל עַל זֶה לְבָרֵךְ: **(כא) לוֹ וְלִגְוֹתָן.** שֶׁאִם הַמְקַבֵּל עָנִי, הוּא טוֹבָה לִגְוֹתָן שֶׁזְּכוּתוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה, וְאִם הַמְקַבֵּל עָשִׁיר, שָׁמַח הַגּוֹתֵן שֶׁמְּקַבֵּל מִמֶּנּוּ וְהָוֵי טוֹבָה גַּם לִגְוֹתָן [הָרא"ש (פ"ט סי' טז) בְּבָאוּר דִּבְרֵי הַיְרוּשָׁלְמִי (פ"ט ה"ג)]. וְהִנֵּה יֵשׁ (כו) מַאַחֲרוֹנִים שֶׁחוֹלְקִים עַל פְּסָק זֶה וּסְבִירָא לְהוּ דְּלִפְלִפוּ מִסְתַּבְּרָא גְּמָרָא דִּידָן (נט:) לֹא נִתְקְנָה בְּרָכָה זוֹ כִּי אִם בִּדְאִית לְהוּ לְאַחֲרִינֵי גַּם כֵּן טוֹבָה גַּשְׁמִיִּית, וּלְפִי זֶה כְּשֶׁנּוֹתֵן לוֹ כֵּלִים כְּמַתָּנָה צָרִיךְ הַמְקַבֵּל לְבָרֵךְ בִּרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ וְלֹא בִּרְכַּת הַטּוֹב, (כו) וְיֵשׁ דַּעֲקָטֵי לְדִינָא כְּפְסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְיבָרֵךְ בִּרְכַּת הַטּוֹב וְלֹא שֶׁהֶחֱיָנוּ. וּלְמַעֲשֶׂה נִרְאֶה דְּטוֹב יוֹתֵר לִנְהֹג בָּזֶה לְבָרֵךְ בִּרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ וְלֹא בִּרְכַּת הַטּוֹב כַּאֲשֶׁר בֵּרַרְנוּ בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה שהיא). (כז) וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין שֶׁעוֹשִׂין הַלְבָּשָׁה לִנְעָרִים יְתוֹמִים, כָּל אֶחָד מֵהַיְתוֹמִים יְבָרֵךְ מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים וּבִרְכַּת הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, דְּהָא אִיכָּא בָּזֶה טוֹבָה עוֹד לְכַמָּה נְעָרִים, (כט) וּבִרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ לֹא יְבָרְכוּ דְּבִמְקוֹם שְׁמְבָרְכִין בִּרְכַּת הַטּוֹב סְבִירָא לְהוּ לְרֹב הַפּוֹסְקִים דְּאֵין מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ: **ו** (כב) **כְּגוֹן חָלוּק וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין שְׁאָר כֵּלִים שֶׁאֵין חֲשׁוּבִים וְאֵין דֶּרֶךְ לִשְׁמֹחַ בָּהֶם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כ) בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ופ"ש רבינו). **וְנִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא בָּרַךְ קֹדֶם שְׁמְכָרָן שׁוּב לֹא יְבָרֵךְ,** דְּהִשְׁמִיטָהּ רֹאשׁוֹנָה כְּבָר נִסְתַּלֵּק מִשָּׁם וְנִתְבַּטֵּל חִיּוּב הַבְּרָכָה, וַעֲתָּה בְּקִנְיָה שֵׁנִית שׁוּב לֵיכָּא שְׁמָהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים: **ד** (כה) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ז) וּמֵהָרַ"ש אֶלְגְּזִי (סק"ג) וְהָרַ"ן (נדרים פ"ק ד"ה ואמר) וְהָרַשְׁבָּ"א (שם ד"ה ורי יוחנן) וְהָרִי"ף (מגי"מד.) לֹא סְבִירָא לְהוּ כְּהִירוּשָׁלְמִי (פ"ט הל' ב"ד ה"ג) הַזֶּה, וּבְתַרְאֵי אִלּוּ הָיָה רוֹאֶה הַבַּיִת יוֹסֵף כָּל הָנֵי רַבְוָתָא לֹא הָיָה פּוֹסֵק כְּהִירוּשָׁלְמִי, וּמִשּׁוּם הָכִי הָעֲלָה שָׁם בְּמִקּוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִים שְׁעוֹשִׂים הַלְבָּשָׁה לִנְעָרִים יְתוֹמִים שֶׁמְּבָרְכִין הַיְתוֹמִים מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים וְשַׁהֲחֵיָנוּ, וְלֹא הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב בְּשֵׁרִי תְּשׁוּבָה נְטָעָם הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ח). וּמֵהָרַ"ש אֶלְגְּזִי פָּסַק דְּהַיְתוֹמִים יְבָרְכוּ מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים וְשַׁהֲחֵיָנוּ וְהַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, עַיֵּן שָׁם בְּתִשׁוּבָה שְׁנִדְפְּסָה בְּסוֹף סֵפֶר שִׁמְעָה שְׁלֹמֶה. וּלְכַלֵּי עָלְמָא לֹא יְבָרֵךְ הַטּוֹב רַק הַמְקַבֵּל וְלֹא הַנּוֹתֵן. שָׁם בְּפֶרַח שׁוֹשָׁן. וְעַיֵּן מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) וְט"ז (סק"ד) וּבְסֵפֶר בְּנֵי חֵיָא (הגב"י ס"א) וּבְיָד אַהֲרֹן (הגב"י):

(כ) כֵּן הָכָא שְׁבָּעֲצָם אֵינוֹ רָאוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מִמֶּנּוּ: **ה** (כב) בַּ"ח (ס"ד): **(כג)** מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ז): **(כד)** מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ז): **(כה)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כו)** תִּשְׁבֹּצֶת פֶּרַח שׁוֹשָׁן (אר"ח כלל א סי' יב) וּבְאוּר הַגְּרַ"א דְּזֹהוּ רַק לְדַעַת הַיְרוּשָׁלְמִי וְלֹא לְמַסְקָנַת גְּמָרָא דִּידָן, עַיֵּן שָׁם: **(כז)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) וְחַיֵּי אָדָם (שם ס"ד) וּמָאנֵי דְּכֵלִים (ח"א כלל סב ס"ד): **(כח)** כֵּן נִרְאֶה לִי בָּרוּר, וְדוֹמִיא כְּשֶׁיֵּרֵשׁ מֵאָבִיו וְיֵשׁ לוֹ אַחִים דְּמִבָּרְכִי בִּרְכַּת הַטּוֹב מְשׁוּם דְּיֵשׁ עוֹד אֲנָשִׁים מְקַבְּלֵי הַטּוֹבָה, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה בְּרוּר דְּזֹהוּ טַעַם מַהַרַ"ש אֶלְגְּזִי הַמּוּבָא בְּבָאוּר הַיֵּטֵב (ס"ק טו). וּמֵה שֶׁכָּתַב שָׁם דִּיבְרָכָן שְׁנֵיהֶם סְבִירָא לֵיהּ כְּאֵיזֶה אַחֲרוֹנִים שֶׁפָּסְקוּ כְּהַסְמ"ק (מצוה קנא, ברכות בקשות הראשון) דִּיבְרָכָן שְׁנֵיהֶם, אֲבָל אֲנַן לֹא קַיְמָא לַן הָכִי, כֵּן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ז), וּפְשׁוּט: **(כט)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) בְּסִדּוּר בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין (פי"ב ה"ו) כָּתוּב: יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמְּבָרֵךְ מֵלְבִּישׁ עֲרֻמִּים אַף עַל פִּי שֶׁכְּבָר בֵּירַךְ בְּשַׁחֲר, וְנָכוֹן לְבָרֵךְ בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת. וְטוֹב לִלְבֹּשׁ קוֹדֶם בִּרְכַּת הַשַּׁחַר לְפוּטְרוֹ בִּבְרָכוֹת מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים שֶׁבְּשַׁחֲרִית, וְכֵן בְּחָגוֹרָה חֲדָשָׁה, וְאִם לֹא חָגַר עַד לְאַחַר בִּרְכַּת הַשַּׁחַר טוֹב לְבָרֵךְ אוֹתָהּ יִשְׂרָאֵל בְּגָבוּרָה בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת. וְכֵן בְּכוֹבַע בָּרוּךְ עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה. **ב)** וּבְלוּחַ בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין (פי"א סי"ז) כָּתוּב: לְפִיכָךְ אִם קָנָה כֵּלִים הַקַּיָּמִים וְאֵינָם נִפְגָּמִים בְּתַשְׁמִישׁ כְּגוֹן כְּלֵי זָהָב וְכוֹסֵף וְכֵיוֹצֵא בָּהֶם אַף עַל פִּי שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בָּהֶם הוּא וּבְנֵי בֵּיתוֹ אֵינוֹ מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב אֶלָּא שֶׁהֶחֱיָנוּ.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah